

OGRÓD SZTUK

MASKA

OGRÓD SZTUK

MASKA

pod redakcją

Małgorzaty Jarmułowicz

przy współpracy

Katarzyny Kręglewskiej

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

Gdańsk 2017

Recenzent
prof. dr hab. Dobrochna Ratajczak

Redaktor Wydawnictwa
Maria Kosznik

Projekt okładki i stron tytułowych
Karolina Zarychta

W projekcie okładki wykorzystano plakat autorstwa Ewy Topolan,
przedstawiający maskę plemienia Guere z Wybrzeża Kości Słoniowej
(z kolekcji Zygmunta Leśniaka)

Skład i łamanie
Michał Janczewski

Publikacja sfinansowana z działalności statutowej Wydziału Filologicznego
Uniwersytetu Gdańskiego w ramach grantu dla młodych naukowców
i uczestników studiów doktoranckich nr 538-F100-B293-15,
z działalności statutowej Instytutu Filologii Polskiej, ze środków konferencji
„Maska – między rytuałem, teatrem i literaturą” oraz budżetu
Prorektora ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą Uniwersytetu Gdańskiego

© Copyright by Uniwersytet Gdański
Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-7865-575-6

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel./fax 58 523 11 37, tel. 725 991 206
e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl
www.wyd.ug.edu.pl

Księgarnia internetowa: www.kiw.ug.edu.pl

SPIS TREŚCI

Słowo wstępne (<i>Małgorzata Jarmułowicz</i>)	7
---	---

MASKI ŚWIĘTOŚCI. MASKI ŚMIERCI | 11

Mirosław Kocur	
Maska w antyku	13
Krzysztof Niedałowski	
Maski rytualne Afryki	29
Józef Niesyto	
Maski Indian kanadyjskich na przykładzie	
irokezkich masek Towarzystwa Mylnych Twarzy	51
Wojciech Bęben	
Maski Sepiku	75
Włodzimierz Szturc	
Ambalaż i maska w kulturach Nowej Gwinei i Bali.	
Zagadnienie „ciała widowiskowego”	87
Stanisław Rosiek	
Maska pośmiertna. Kilka wstępnych ustaleń	101

PERFORMANSE MASEK | 115

Wojciech Dudzik	
Metamorfozy maski karnawałowej	117
Estera Żeromska	
Nomura Mannojo V i jego maski	
jako aktorskie doświadczanie dzieła sztuki, ciała, umysłu, czasu	131
Małgorzata Jarmułowicz	
Ulalkowane maski teatru azjatyckiego	145
Renata Lesner-Szwarc	
Znaczenie masek w religii hindu dharma	159

Elżbieta Mikiciuk	
„Maska” Boga-Człowieka. Teatr wobec ikony Chrystusa	173
Ewa Bal	
Maski komedii dell’arte jako problem badawczy.	
Perspektywy metodologiczne	189
Dorota Sosnowska	
Maska jako przedmiot performatywny –	
teoria i jej możliwości badawcze	203
Emilia Wieliczko-Paprota	
Maski kobiecości. Cross-dressing w teatrze wiktoriańskim	215
Tomasz Wiśniewski	
Maska Jacquesa Lecoqa w teatrze Complicité	227
NARRACJE MASEK 237	
Jan Ciechowicz	
Maski Wyspiańskiego	239
Zbigniew Kaźmierczyk	
Maski romantyczne	251
Mariusz Kraska	
Zbrodnia jako spektakl. Agatha Christie i powieść detektywistyczna	267
Maria Sibińska	
W stronę otchłani. Inscenizowanie tożsamości	
w sztuce <i>Znikam</i> Arnego Lygre	281
Barbara Zwolińska	
Maski i przebrania w <i>Mojej córeczce</i> Tadeusza Różewicza	293
Barbara Zwolińska, Krystian Maciej Tomala	
Maska Casanovy w <i>Występie gościnnym w Bolzano</i> (1940)	
Sándora Máraiego	309
Małgorzata Dorna-Wendrychowska	
Maska jako forma obnażenia i ukrycia. Przekraczanie granic	323
Maria Pawlicka	
Maska jako manifestacja destrukcyjnego alter ego.	
Motyw maski-demonia na podstawie anime i mangi <i>Bleach</i>	333
Maski w kulturach świata (<i>oprac. Małgorzata Jarmułowicz</i>)	343